

แนวคิดการบริหารสถานศึกษาเพื่อผลิตและพัฒนากำลังคนอาชีวศึกษา
สมรรถนะสูงเพื่อตอบสนองการพัฒนาประเทศ สาขาวิชาช่างอากาศยาน

ตามมาตรฐานสำนักงานการบินพลเรือนแห่งประเทศไทย (กพท.) :

กรณีศึกษาวิทยาลัยเทคนิคอุบลราชธานี

College Administration Concept for Production and Development
Of High Performance Vocational Workforce to Meet National
Development for Aircraft Maintenance Technician According to the
Standards of the Civil Aviation Authority of Thailand (CAAT) :
A Case Study of Ubon Ratchathani Technical College

ธาดรี พิบุณมณฑา¹ ทิพวรรณ สายพิน² พนิดา องค์กรสวัสดิ์³

Thatree Piboonmontha¹ Tippawan Saipin² Panida Ongsawat³

¹ ผู้อำนวยการวิทยาลัยเทคนิคอุบลราชธานี จังหวัดอุบลราชธานี 34000

Ubon Ratchathani Technical College, Ubon Ratchathani 34000

²⁻³ แผนกวิชาสามัญสัมพันธ์ วิทยาลัยเทคนิคอุบลราชธานี จังหวัดอุบลราชธานี 34000

Department of General Relations, Ubon Ratchathani Technical College, Ubon Ratchathani 34000

² Corresponding Author: E-mail: Tippawan.sai@utc.ac.th

Received: 9 May. 2023; Revised: 14 November. 2023; Accepted: 12 December. 2023;

บทคัดย่อ

การบริหารวิทยาลัยเทคนิคอุบลราชธานีเพื่อผลิตและพัฒนากำลังคนอาชีวศึกษาสมรรถนะสูงเพื่อตอบสนองการพัฒนาประเทศ สาขาวิชาช่างอากาศยาน ตามมาตรฐานสำนักงานการบินพลเรือนแห่งประเทศไทย (กพท.) :
สู่การเป็นสถาบันการฝึกอบรมนายช่างภาคพื้นดิน กรณีศึกษาวิทยาลัยเทคนิคอุบลราชธานี พบว่า ปัจจัยสำคัญของการบริหารสถานศึกษาให้เกิดความสำเร็จคือเครือข่ายความร่วมมือจากภาครัฐและเอกชนซึ่งถือว่ามีความสำคัญเป็นอย่างมาก ขับเคลื่อนการดำเนินงานภายใต้การบริหารสถานศึกษาด้วยเทคนิคการสร้างความเป็นเจ้าของร่วมกัน (Sense of Ownership) ประกอบด้วย 1) การสร้างวัฒนธรรมรักองค์กร 2) การทำงานเป็นทีม 3) การบริหารด้วยหลักการมีส่วนร่วมด้วยการมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น การมีส่วนร่วมในการทำ/การดำเนินงาน การมีส่วนร่วมรับผิดชอบ การมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหา การมีส่วนร่วมภาคภูมิใจ และ 4) การบริหารจัดการระบบด้วยกระบวนการ Input Process Output (I-P-O) ถือเป็นหัวใจหลักในการบริหารสถานศึกษา

ความสำเร็จจากการบริหารสถานศึกษาส่งผลให้วิทยาลัยเทคนิคอุบลราชธานีได้รับการรับรองเป็นสถาบันการฝึกอบรมนายช่างภาคพื้นดินและรับรองหลักสูตรการฝึกอบรมนายช่างภาคพื้นดิน ครูและบุคลากรได้รับการพัฒนาให้มีความรู้ ทักษะและประสบการณ์ทางวิชาชีพเฉพาะเพิ่มขึ้น ด้านผู้สำเร็จการศึกษาศาखाวิชาช่างอากาศยาน จากวิทยาลัยเทคนิคอุบลราชธานีได้รับวุฒิการศึกษา จำนวน 2 วุฒิบัตร ซึ่งเกิดประโยชน์สูงสุดต่อการพัฒนาภาคอุตสาหกรรมขนส่งทางอากาศของประเทศไทยและเป็นกลไกขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศให้เจริญก้าวหน้าต่อไป

คำสำคัญ : การบริหารสถานศึกษา การสร้างความเป็นเจ้าของร่วมกัน มาตรฐานสำนักงานการบินพลเรือนแห่งประเทศไทย

Abstract

The administration of Ubon Ratchathani Technical College aims to produce and develop high-performance vocational workforce to meet national development for Aircraft Maintenance Technician according to the standards of the Civil Aviation Authority of Thailand (CAAT), which will make the college to become the aircraft maintenance training organization. The results of the case of Ubon Ratchathani Technical College showed that the key factor of successful college administration included cooperation network of both public and private sectors. The operation of the college administration should be under the sense of ownership, which consists of: 1) organizational loyalty, 2) teamwork, 3) participation management including co-thinking, co-doing/co-operation, co-responsibility, co-solving, and co-pride, and 4) system management with Input Process Output (IPO). These management principles are considered the heart of the college administration.

The success of the Ubon Ratchathani Technical College administration has resulted in the accredited certificate for an aircraft maintenance training organization. Moreover, the Aircraft Maintenance Technician Curriculum was also accredited. In addition, teachers and educational personnel have been developed with higher knowledge, specific professional skills, and experiences in this field. Another advantage is that students who graduate from the Aircraft Maintenance Technician Curriculum of Ubon Ratchathani Technical College will be awarded two diplomas. This development is highly beneficial to the progress of air transport industry in Thailand by providing the students with qualified skills as mechanism for driving national development.

Keywords : college administration, sense of owner ship, Standards of the Civil Aviation Authority of Thailand

1. บทนำ

ความเจริญก้าวหน้าทางด้านวิทยาศาสตร์เทคโนโลยี ทำให้สังคม เศรษฐกิจ มีการเติบโตและเกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วในทุกมิติ ยากต่อการคาดเดา การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นเหล่านี้ล้วนมีอิทธิพลต่อวิถีชีวิต สังคม เศรษฐกิจ การเมืองและวัฒนธรรม ทำให้สังคมในยุคปัจจุบันเกิดสภาวะการแข่งขันสูงอย่างไม่มีที่สิ้นสุด ทั้งภายในประเทศและระหว่างประเทศ นานาประเทศต่างพยายามพัฒนาศักยภาพกำลังคนให้มีความรู้ความสามารถ เตรียมความพร้อมในการรับมือกับปัญหาใหม่และพร้อมที่จะพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง ส่งผลให้องค์กรต่าง ๆ ต้องปรับเปลี่ยนกลยุทธ์ สรรหาวิธีการ เครื่องมือ ความรู้ใหม่ ๆ มาประยุกต์ใช้เพื่อปรับปรุงองค์กรให้มีความพร้อม ต่อสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลง [1] ซึ่งการศึกษานี้ว่าเป็นเครื่องมือสำคัญในการพัฒนากำลังคนให้มีความรู้ ความสามารถ ช่วยให้คนเจริญงอกงามทั้งทางสติปัญญา จิตใจ สังคม และนับว่าการศึกษาดังกล่าวยังเป็นปัจจัยที่ 5 ของชีวิตมนุษย์ [2] ทั้งนี้ การศึกษาของประเทศที่มีคุณภาพจะเป็นกลไกหลักในการแข่งขันในเวทีระดับโลก ด้วยเหตุนี้ แต่ละประเทศเตรียมคนรุ่นใหม่ให้มีทักษะและความสามารถในการปรับตัว เพื่อให้เท่าทันอย่างก้าวกระโดด

ด้านอุตสาหกรรมขนส่งทางอากาศหรือการบินในเชิงพาณิชย์ทำให้เกิดการเชื่อมโยงโลกเข้าไว้ด้วยกัน ทั้งด้านสินค้า บริการ และวิถีชีวิตของผู้คน นอกจากนี้ ยังมีความสำคัญต่อระบบเศรษฐกิจ เนื่องจากเป็นอุตสาหกรรม ที่มีห่วงโซ่อุปทานเกี่ยวข้องและสัมพันธ์กับอุตสาหกรรมอื่นและธุรกิจเกี่ยวเนื่องอีกมากมาย ได้แก่ การผลิตเครื่องบิน และชิ้นส่วน สายการบิน การขนส่งผู้โดยสารหรือสินค้า ท่าอากาศยาน การควบคุมการจราจรทางอากาศและการซ่อมบำรุงอากาศยาน เป็นต้น ในช่วง 5 ปีที่ผ่านมาหลายภาคส่วนประเมินว่าอุตสาหกรรมการบินขนส่งทางอากาศ จะเติบโตอย่างมาก เนื่องด้วยการเติบโตของชนชั้นกลางโดยเฉพาะในภูมิภาคเอเชียและการดำเนินธุรกิจสายการบิน ต้นทุนต่ำ ทำให้ประเทศไทยซึ่งเป็นหนึ่งในภูมิภาคเอเชียต้องการเป็นศูนย์กลางอุตสาหกรรมอากาศยานของภูมิภาค โดยเฉพาะด้านการผลิตชิ้นส่วนเพื่อส่งมอบให้ผู้ผลิตเครื่องบิน และเพื่อใช้สำหรับการซ่อมบำรุงอากาศยานสำหรับ ศูนย์ซ่อมในประเทศ เนื่องจากความพร้อมด้านอุปทาน ที่เป็นแหล่งผลิตยานยนต์และความพร้อมด้านอุปสงค์ ที่จะเป็ศูนย์กลางการบินและซ่อมบำรุงของภูมิภาค ที่สนามบินอู่ตะเภา นอกจากนี้ สมาคมขนส่งทางอากาศ ระหว่างประเทศ (The International Air Transport Association : IATA) คาดการณ์ว่าจำนวนผู้โดยสารทางอากาศ ในประเทศไทยจะเติบโตขึ้นมาเป็นลำดับที่ 9 ในตลาดโลกภายในปี ค.ศ. 2030 จากปัจจุบันอยู่ในลำดับที่ 11 นั้นหมายความว่าความต้องการในอากาศยาน ทั้งด้านการผลิตและซ่อมบำรุงของไทยจะเติบโตไปในทิศทางเดียวกัน และจากข้อมูลในปี ค.ศ. 2019 ประเทศไทย มีเที่ยวบินรวมกว่า 1.06 ล้านเที่ยวบิน มีผู้โดยสารทางอากาศประมาณ 165 ล้านคน และมีสนามบินทั้งหมด 38 แห่ง มีอากาศยานที่ใช้งานในประเทศกว่า 679 ลำ เป็นอากาศยาน ที่ใช้งานเพื่อการพาณิชย์ 370 ลำ และคาดการณ์ว่าจะมีนักท่องเที่ยวที่เดินทางเข้าสู่ประเทศไทยมากขึ้น ในปี ค.ศ. 2038 จำนวนอากาศยานจะเพิ่มขึ้นเป็น 540 ลำ ถึงแม้ว่าปัจจุบันประเทศไทยยังไม่มีผู้ผลิตอากาศยาน แต่ประเทศไทยมีผู้ประกอบการผลิตชิ้นส่วนอากาศยาน จำนวน 48 ราย และมีหน่วยซ่อมบำรุงอากาศยาน จำนวน 43 ราย ปี ค.ศ. 2018 การซ่อมบำรุงในประเทศไทย การใช้จ่ายในการซ่อมบำรุงอากาศยานเพื่อการพาณิชย์ ทั้งหมดมีมูลค่า 1,142 ล้านดอลลาร์สหรัฐ ซึ่งความสามารถซ่อมบำรุงในประเทศรองรับได้เพียงร้อยละ 46 หรือ คิดเป็นมูลค่า 528 ล้านดอลลาร์สหรัฐ ที่เหลืออีกกว่าร้อยละ 54 ต้องส่งไปซ่อมบำรุงยังต่างประเทศ ที่ส่วนใหญ่ เป็นการซ่อมบำรุงเครื่องยนต์ [3] ด้านศักยภาพอุตสาหกรรมซ่อมบำรุงและผลิตชิ้นส่วนอากาศยาน สถานการณ์ ปัจจุบันพบว่า แนวโน้มการขาดแคลนบุคลากรเมื่อเทียบจากการประมาณการของ Frost & Sullivan ในปัจจุบัน จำนวนช่างอากาศยานมีประมาณ 6,300 คน ส่วนทางบริษัทโอบีอิงคาดการณ์ว่า ในอีก 20 ปี ทั่วโลกจะมีความต้องการ ช่างเทคนิคด้านอากาศยานอีกกว่า 769,000 คน เฉพาะภูมิภาคเอเชีย-แปซิฟิก มีสัดส่วนความต้องการถึง ร้อยละ 35 ของความต้องการรวมทั่วโลก จึงเป็นโอกาสสำหรับคนที่ต้องการเติบโตในสายอาชีพนี้

จากข้อมูลผู้สำเร็จการศึกษาสาขาช่างอากาศยานพบว่าผู้สำเร็จการศึกษาส่วนใหญ่ ยังไม่สามารถเข้าปฏิบัติงานช่างอากาศยานได้ทั้งหมด เนื่องจากผู้สำเร็จการศึกษายังขาดคุณสมบัติที่มีผลต่อการได้ปฏิบัติงาน [4] นักวิชาการให้ข้อเสนอแนะว่าสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดการด้านอาชีวศึกษาต้องร่วมมืออย่างแท้จริงภายใต้ยุทธศาสตร์สร้างผู้สำเร็จการศึกษาให้มีสมรรถนะเป็นไปตามความต้องการของสถานประกอบการสู่มาตรฐานสากล [5] การเตรียมความพร้อมของบุคลากรด้านการผลิตชิ้นส่วนและการซ่อมบำรุงจึงเป็นหน้าที่ของภาครัฐต้องให้การสนับสนุนการฝึกอบรม ดังเช่นในประเทศสิงคโปร์และมาเลเซีย รัฐบาลออกค่าใช้จ่ายในการฝึกอบรมรวมถึงจ่ายค่าเบี้ยเลี้ยงให้ผู้เข้าอบรม อีกทั้ง ประสานงานกับผู้ผลิตในระดับ OEM (Original Equipment Manufacturer) ในการให้ความร่วมมือเพื่อตอบสนองความต้องการของสถานศึกษา อีกทั้ง ต้องพัฒนาบุคลากรในด้านภาษาอังกฤษซึ่งเป็นสิ่งสำคัญต่ออุตสาหกรรมนี้เนื่องจากกฎระเบียบและการจัดทำเอกสารที่เกี่ยวข้องต้องอ้างอิงตามนานาชาติ

แผนพัฒนาประเทศไทย ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี ด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ ได้ยกระดับการพัฒนาประเทศในทุกมิติไปสู่เป้าหมายการเป็นประเทศที่พัฒนาแล้ว ยกระดับสมรรถนะแรงงานให้มีทักษะขั้นสูงและความชำนาญพิเศษเพื่อสร้างคุณภาพให้กับประเทศ การศึกษาด้านอาชีวศึกษา จึงนับว่ามีบทบาทสำคัญในการพัฒนากำลังคนให้เป็นไปตามทิศทางดังกล่าว แต่ในอดีตการพัฒนาากำลังคนด้านอาชีวศึกษายังมีปัญหาอยู่หลายด้าน อาทิ จัดการอาชีวศึกษาไปตามความพร้อมของสถานศึกษา คุณภาพและสมรรถนะกำลังคนที่ผลิตได้ยังไม่ตอบสนองความต้องการของสถานประกอบการ [6] แรงงานไทยคิดเป็นสัดส่วน ร้อยละ 87 ประกอบอาชีพที่ใช้ทักษะต่ำ ส่วนแรงงานเพียง ร้อยละ 13 ทำงานที่ใช้ทักษะขั้นสูง [7] และตลาดแรงงานไทยมีแนวโน้มจ้างแรงงานทักษะสูงเพิ่มขึ้น แต่ในขณะเดียวกันกลับพบว่ายากขาดแคลนแรงงานช่างเทคนิคและช่างฝีมือในบางสาขา ซึ่งเป็นแรงงานที่ต้องผ่านระบบการศึกษาอาชีวศึกษา ทั้งนี้ การขาดแคลนแรงงานไม่ได้เกิดจากการผลิตแรงงานได้ไม่เพียงพอ แต่เกิดจากปัญหาผู้เรียนและผู้สำเร็จการศึกษามีสมรรถนะไม่สอดคล้องกับความต้องการของสถานประกอบการ เป็นต้น

จากปัญหาดังกล่าว สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จึงมีนโยบายให้สถานศึกษาผลิตและพัฒนาากำลังคนอาชีวศึกษาสมรรถนะสูง ยกระดับคุณภาพของหลักสูตรอาชีวศึกษาโดยยึดโยงกับมาตรฐานการปฏิบัติงานในระดับชาติและระดับสากล เพิ่มความร่วมมือในการผลิตและพัฒนาากำลังคนสมรรถนะสูงให้ตอบโจทย์ประเทศ เป็นต้น ดังนั้น การขับเคลื่อนนโยบายให้บรรลุตามเป้าหมาย ล้วนกลายเป็นประเด็นท้าทายที่ผู้บริหารสถานศึกษาต้องตระหนักและให้ความสำคัญเป็นอย่างมาก ด้านสาขาวิชาช่างอากาศยาน ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษากำหนดให้สถานศึกษาต้องพัฒนาศักยภาพผู้เรียนตามมาตรฐานสำนักงานการบินพลเรือนแห่งประเทศไทย กล่าวคือ สถานศึกษาต้องได้รับการรับรองสถาบันฝึกอบรมนายช่างภาคพื้นดินและรับรองหลักสูตรการฝึกอบรม ตามประกาศกรมการขนส่งทางอากาศ เรื่อง การรับรองสถาบันฝึกอบรมนายช่างภาคพื้นดินและการรับรองหลักสูตรการฝึกอบรมนายช่างภาคพื้นดิน ทั้งนี้ สถานศึกษาใดมีความประสงค์จะขอรับการรับรอง ต้องปฏิบัติตามขั้นตอนการขอ ตามคู่มือ (PEL Procedural Manual Issue 02, Revision 00 5-1 Effective Date: 30-Jul-2) ดังนี้

ระยะที่ 1 : ยื่นคำร้องขอ (Phase 1-Pre-Application) เป็นการยื่นคำร้องขอ พร้อมเอกสารแสดงคุณสมบัติของผู้ขอรับ ให้การรับรองเป็นสถาบันการฝึกอบรมนายช่างภาคพื้นดิน ตามข้อ 3 (1-4) ข้อ 4 (1-5) ตามประกาศกรมการขนส่งทางอากาศ เรื่อง การรับรองสถาบันฝึกอบรมนายช่างภาคพื้นดินและการขอรับรองหลักสูตรการฝึกอบรมนายช่างภาคพื้นดิน พ.ศ. 2551

ระยะที่ 2 : การสมัครอย่างเป็นทางการ (Phase 2-Formal-Application) ในขั้นตอนนี้ ผู้ขอรับจะต้องส่งคู่มือการดำเนินงานและการฝึกอบรม ประกอบด้วย 1) คู่มือการดำเนินงานและการฝึกอบรม (Training and Procedure Manual : TPM) 2) คู่มือแผนการฝึกอบรม (AMTOUB-Aircraft Maintenance License B1.1 Course Manual : CM) 3) คู่มือการควบคุมคุณภาพ (Quality Management System Manual : QMM) และ หลักฐานตามข้อ 5 (1-7) ตามประกาศกรมการขนส่งทางอากาศ เรื่อง การรับรองสถาบันฝึกอบรมนายช่างภาคพื้นดินและการขอรับรองหลักสูตรการฝึกอบรมนายช่างภาคพื้นดิน พ.ศ. 2551

ระยะที่ 3 : การตรวจประเมินเอกสาร (Phase 3-Document Evaluation) ดำเนินการโดยสำนักงานการบินพลเรือนแห่งประเทศไทยทำการตรวจสอบประเมินคู่มือการดำเนินงานและการฝึกอบรม (TPM) คู่มือแผนการฝึกอบรม (CM) คู่มือการควบคุมคุณภาพ (QMM) เมื่อพบประเด็นที่ไม่สอดคล้องกับข้อกำหนด (Issue Findings) สถานศึกษาต้องแก้ไขตามข้อเสนอแนะให้ถูกต้อง ระยะเวลาแล้วเสร็จภายใน 60 วัน

ระยะที่ 4 : การตรวจสอบ (Phase 4-Inspection) หัวหน้าทีมผู้ตรวจประเมินจากสำนักงานการบินพลเรือนแห่งประเทศไทย เข้าตรวจสอบสถานที่จริงและตรวจสอบการปฏิบัติ ตามโปรแกรมการตรวจไม่น้อยกว่า 3 วัน เพื่อตรวจสอบว่าสถานศึกษาได้ดำเนินการตามที่คู่มือกำหนดไว้หรือไม่ ในกรณีที่สถานศึกษาไม่ได้ปฏิบัติตามข้อกำหนดหรือไม่ปฏิบัติตามคู่มือ สถานศึกษาจะต้องแก้ไขข้อบกพร่องให้แล้วเสร็จตามเกณฑ์ระดับความรุนแรงต่อไปนี้

1) ระดับที่ 1 (Level 1) เมื่อตรวจสอบแล้วพบว่าไม่ปฏิบัติตามข้อกำหนดของสำนักงานการบินพลเรือนแห่งประเทศไทย ขัดต่อกฎหมายด้านความปลอดภัยหรือเป็นอันตรายร้ายแรงต่อความปลอดภัยด้านการบินหรือมีการทุจริต ปลอมแปลงเอกสาร สถานศึกษาจะต้องแก้ไขให้แล้วเสร็จภายใน 7 วัน

2) ระดับที่ 2 (Level 2) เมื่อตรวจสอบแล้วพบว่าสถานศึกษา ไม่ปฏิบัติตามข้อกำหนดของสำนักงานการบินพลเรือนแห่งประเทศไทย หรือขัดต่อกฎหมายด้านความปลอดภัย หรือไม่ปฏิบัติตามคู่มือการดำเนินงานหรือคู่มือการฝึกอบรม เป็นความผิดพลาดเล็กน้อยและเป็นอันตรายเพียงเล็กน้อยต่อความปลอดภัยด้านการบิน สถานศึกษาจะต้องแก้ไขให้แล้วเสร็จภายใน 90 วัน

ระยะที่ 5 : การออกใบรับรอง (Phase 5-Certification) สถานศึกษาที่ขอรับใบรับรองจะต้องชำระค่าธรรมเนียมและยืนยันข้อมูลตามแบบคำขอใบรับรองสถาบันฝึกอบรมนายช่างภาคพื้นดินและหลักสูตรการฝึกอบรมนายช่างอากาศยานภาคพื้นดิน

2. ความท้าทายในการนำนโยบายสู่การปฏิบัติ

ความท้าทายในการนำนโยบายสู่การจัดการศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง พ.ศ. 2563 สาขาวิชาช่างอากาศยาน ที่กำหนดให้หลักสูตรและสถานศึกษาต้องได้รับการรับรองเป็นสถาบันการฝึกอบรมและหลักสูตรฝึกอบรมนายช่างภาคพื้นดินจากสำนักงานการบินพลเรือนแห่งประเทศไทย ทั้งนี้ พบว่าด้านหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง พ.ศ. 2563 ไม่สอดคล้องกับหลักสูตรการฝึกอบรมนายช่างภาคพื้นดิน โครงสร้างองค์กรตามมาตรฐานของสำนักงานการบินพลเรือนแห่งประเทศไทย ไม่สอดคล้องกับโครงสร้างบริหารสถานศึกษาตามระเบียบสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ว่าด้วยการบริหารสถานศึกษา พ.ศ. 2552 เป็นต้น

ดังนั้น สถานศึกษาต้องพัฒนาหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง พ.ศ. 2563 สาขาวิชาช่างอากาศยานให้สอดคล้องกับหลักสูตรการฝึกอบรมนายช่างภาคพื้นดิน บริหารจัดการองค์กร ทรัพยากรบุคลากร พัฒนาครูและบุคลากรให้มีความรู้มีทักษะตามข้อกำหนด [8] บุคลากรต้องผ่านกระบวนการฝึกฝนทักษะให้มีความชำนาญ

ก่อนเข้าปฏิบัติงาน ด้านครูผู้สอนต้องมีความรู้ ความสามารถตามสมรรถนะเฉพาะ สิ่งอำนวยความสะดวก อาคารสถานที่ เอื้อต่อการเรียนรู้และการปฏิบัติงาน สื่อการเรียนการสอนสอดคล้องกับเนื้อหาทางเทคนิค ตามขอบเขตและระดับของการฝึกอบรมตามหลักสูตร Aircraft Maintenance License B 1.1 (AML) ประเภทการบำรุงรักษาเครื่องยนต์กังหันก๊าซ

จากการศึกษาสภาพปัจจุบันของการบริหารสถานศึกษาและความคาดหวังเพื่อผลิตและพัฒนากำลังคน อาชีวศึกษาสมรรถนะสูงตามมาตรฐานสำนักงานการบินพลเรือนแห่งประเทศไทย สาขาวิชาช่างอากาศยาน วิทยาลัยเทคนิคอุบลราชธานี พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษา ครู บุคลากรทางการศึกษาและผู้เรียนยังขาดความเข้าใจ มาตรฐานอาชีพสาขาวิชาช่างอากาศยานตามข้อกำหนดของสำนักงานการบินพลเรือนแห่งประเทศไทย ขาดแนวทาง ในการบริหารงานเพื่อให้บรรลุผลสำเร็จตามนโยบาย งบประมาณไม่เพียงพอ ครุภัณฑ์และอุปกรณ์ไม่สอดคล้องกับ เนื้อหาตามหลักสูตรกำหนด ครูผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านช่างอากาศยานมีจำนวนไม่เพียงพอ สภาพแวดล้อม ไม่เอื้อต่อการจัดการเรียนการสอน และความท้าทายที่ยิ่งใหญ่สำหรับการเปลี่ยนแปลงของวิทยาลัยเทคนิค อุบลราชธานีคือวัฒนธรรมองค์กรที่เคยปฏิบัติต่อกันมาจากคนรุ่นหนึ่งสู่รุ่นหนึ่ง การปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของ ผู้คนให้เหมาะสมกับรูปแบบการทำงานใหม่ จึงเป็นกุญแจสำคัญของการบริหารสถานศึกษา กล่าวคือ ต้องปรับเปลี่ยน ให้ผู้คนเกิดการรับรู้และมีความรู้สึกร่วม [9] ซึ่งความรู้สึกร่วมนั้นมีบทบาทสำคัญอย่างยิ่งในการสร้างการเปลี่ยนแปลง ให้เกิดขึ้นและความรู้สึกดี มีความรักยังสามารถเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมและสามารถนำไปสู่ผลลัพธ์ที่ดีกว่าเดิมได้ อย่างไรก็ตามถ้าหากการเปลี่ยนแปลงองค์กรกำหนดนโยบายเป้าหมายไม่ชัดเจน ไม่สามารถสื่อสารสร้างการรับรู้ และความเข้าใจให้เกิดขึ้นได้แล่นั้น ความไม่มั่นใจและความสับสนจะเข้ามาแทนที่ซึ่งก่อให้เกิดมุมมองหรือทัศนคติ ที่ไม่ดี ไม่ยอมรับไม่สนับสนุนการเปลี่ยนแปลงย่อมส่งผลต่อความสำเร็จและวัตถุประสงค์ขององค์กรได้ หากสมาชิก ในองค์กรคนใดปราศจากความรู้สึกรัก ความรู้สึกดีต่อองค์กร สมาชิกคนนั้นย่อมยากที่จะทำงานร่วมกับสมาชิกอื่น เพื่อให้บรรลุพันธกิจขององค์กรได้ ขณะเดียวกันแม้ว่าผู้บริหารแต่ละคนมีรูปแบบการทำงานที่แตกต่างกัน หากมีวิสัยทัศน์และค่านิยมร่วมกัน องค์กรนั้นยังคงสามารถผ่านพ้นอุปสรรคและบรรลุเป้าหมายได้ในที่สุด [10] ดังนั้น กุญแจที่จะนำไปสู่ความสำเร็จจึงเป็นหน้าที่สำคัญที่ผู้บริหารจะต้องเปลี่ยนแปลงความรู้สึกและพฤติกรรม ของผู้ปฏิบัติงานในองค์กร นั่นเอง

3. หลักการบริหารสถานศึกษาสู่การเป็นสถาบันการฝึกอบรมนายช่างภาคพื้นดิน

การบริหารวิทยาลัยเทคนิคอุบลราชธานี เพื่อผลิตและพัฒนากำลังคนอาชีวศึกษาสมรรถนะสูงเพื่อตอบสนอง การพัฒนาประเทศ สาขาวิชาช่างอากาศยาน ตามมาตรฐานสำนักงานการบินพลเรือนแห่งประเทศไทย (กพท.) : สู่การเป็นสถาบันการฝึกอบรมนายช่างภาคพื้นดิน กรณีศึกษาวิทยาลัยเทคนิคอุบลราชธานี มีเป้าหมายเพื่อยกระดับ คุณภาพหลักสูตรอาชีวศึกษาที่ยึดโยงกับมาตรฐานอาชีพ มาตรฐานการปฏิบัติงานทั้งในระดับชาติและระดับสากล จากการบริหารสถานศึกษา พบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จในการบริหารสถานศึกษามีองค์ประกอบสำคัญ คือ การบริหารสถานศึกษาเชิงกลยุทธ์ ได้แก่ 1) การวิเคราะห์เชิงกลยุทธ์ 2) การวางแผนกลยุทธ์ 3) การนำ กลยุทธ์ไปปฏิบัติ 4) การควบคุมและการประเมินผลกลยุทธ์ และขับเคลื่อนการดำเนินงานภายใต้การบริหาร สถานศึกษาด้วยเทคนิคการสร้างความเป็นเจ้าของร่วมกัน (Sense of Ownership) ภายในวิทยาลัยเทคนิค อุบลราชธานี ดังนี้

ภาพที่ 1 หลักการบริหารสถานศึกษาด้วยเทคนิคการสร้างความเป็นเจ้าของร่วมกัน

3.1 การสร้างวัฒนธรรมรักองค์กร (Love Organization) เป็นการสร้างจิตสำนึกให้ครูและบุคลากร รักองค์กร ทুমเทในการทำงานโดยการกำหนดวิสัยทัศน์ แนวคิดสร้างคุณค่าด้วยการปรับเปลี่ยนมุมมองและวิธีการทำงาน ของบุคลากร กำหนดรูปแบบการปฏิบัติงานให้ชัดเจน ประกอบด้วย คู่มือการใช้หลักสูตรฝึกอบรม (TPM) คู่มือการจัดการฝึกอบรม (CM) คู่มือการควบคุมคุณภาพ (QMM) ซึ่งคู่มือดังกล่าวจะช่วยให้การปฏิบัติงานไปสู่ ทิศทางเดียวกัน การเอาใจใส่ต่อการปฏิบัติงานของครูและบุคลากรอย่างเท่าเทียมกัน และส่งเสริมการเรียนรู้ หลักสูตรบังคับได้แก่ Safety Management System, Human factors Civil Aviation Regiment, Laws and Regulations for Aircraft Maintenance Courses ทั้งนี้ ครูและบุคลากรจะต้องได้รับการฝึกอบรม ให้มีความรู้ความเข้าใจ พัฒนาอย่างต่อเนื่องหรือทบทวนทุก 24 เดือน

3.2 การทำงานเป็นทีม (Team Work) เป็นการสร้างความสัมพันธ์ในการทำงานอันดี ส่งเสริมให้ครู และบุคลากรภายในองค์กรมาทำงานร่วมกันด้วยทีมที่หลากหลาย มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ทักษะ ประสบการณ์ โดยการกำหนดขั้นตอนการทำงานร่วมกัน การวางแผน ปฏิบัติตามแผน การตรวจสอบและการแก้ปัญหาร่วมกัน การบริหารสถาบันการฝึกอบรมนายช่างภาคพื้นดินกำหนดประเภททีมตามโครงสร้างองค์กร ดังนี้

3.2.1 ทีมบริหารระดับสูง หมายถึง ผู้บริหาร ครูและบุคลากรวิทยาลัยเทคนิคอุบลราชธานี ประกอบด้วย คณะกรรมการบริหารสถาบันฝึกอบรมนายช่างภาคพื้นดินและคณะกรรมการ Quality Management Review มีหน้าที่รับผิดชอบในการกำหนดและพัฒนากลยุทธ์ วิเคราะห์สภาพแวดล้อมและกำหนดทิศทางขององค์กร ทบทวนระบบบริหารคุณภาพ การเตรียมการและวางแผน มอบหมายงานหรืออนุมัติงบประมาณ การตัดสินใจ เรื่องราวที่สำคัญต่อความสำเร็จและความก้าวหน้าขององค์กร รวมถึง ผลลัพธ์ผลกระทบ โอกาสและความเสี่ยง

3.2.2 ทีมบริหารระดับกลาง หมายถึง ผู้บริหารและครูที่ปฏิบัติหน้าที่ตามโครงสร้างการบริหารสถานบัน การฝึกอบรมนายช่างภาคพื้นดิน ประกอบด้วย ผู้บริหารสูงสุด (Accountable Manager) หัวหน้าฝ่ายฝึกอบรม (Head of Training Manager) ผู้จัดการฝ่ายฝึกอบรม (Training Manager) ผู้จัดการฝ่ายซ่อมบำรุง (Maintenance Manager) ผู้จัดการฝ่ายจัดสอบ (Examination Manager) ผู้จัดการฝ่ายสำนักงาน (Office Administration Manager) และผู้จัดการฝ่ายควบคุมคุณภาพ (Quality Assurance Manager) มีหน้าที่กำหนดจุดมุ่งหมาย การปฏิบัติงาน วางแผนการปฏิบัติงาน จัดหาทรัพยากร ประสานงานและควบคุมการทำงานของสมาชิกในองค์กร

3.2.3 ทีมควบคุมคุณภาพ หมายถึง ครูและบุคลากรที่เป็นคณะกรรมการฝ่ายประกันคุณภาพ (Quality Assurance System Staff) มีหน้าที่กำหนดมาตรฐานการปฏิบัติงาน วิธีการปฏิบัติงาน การควบคุมคุณภาพ เพื่อเป็นหลักประกันว่าการบริหารองค์กร การสอน การทดสอบตลอดจนกระบวนการปฏิบัติงานเป็นไปตามมาตรฐาน ตามที่กำหนดไว้ รวมทั้ง กระบวนการตรวจสอบภายใน (Internal Audit) เพื่อป้องกันการเกิดความผิดพลาด ที่จะส่งผลกระทบต่อคุณภาพของผู้เรียนและบริการในทุกด้าน เทคนิคการบริหารสถานศึกษาเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด คือ การส่งเสริมให้ครู บุคลากรมีความมุ่งมั่นต่อคุณภาพขององค์กร ส่งเสริมให้ครูและบุคลากรมีความรู้ความเข้าใจ โดยจัดโครงการฝึกอบรมให้ความรู้การจัดการคุณภาพตามมาตรฐานสากล ISO 9001 : 2015 รวมทั้ง การฝึกอบรม ภาคปฏิบัติภายใต้ผู้ตรวจสอบคุณภาพด้านการบินที่มีประสบการณ์

3.2.4 ทีมครูผู้สอน หมายถึง ผู้ทำหน้าที่เป็นครูสอน (Instructor) ครูสอนสำรอง (Back up Instructor) และผู้ประเมิน (Assessor) ประกอบด้วย ครูภายในวิทยาลัยเทคนิคอุบลราชธานี สอนในกลุ่มวิทยาศาสตร์ธรรมชาติ และความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับอากาศยาน ครูผู้เชี่ยวชาญสอนในกลุ่มวิศวกรรมอากาศยาน การบำรุงรักษาอากาศยาน สมรรถนะบุคคล กฎหมายการบินและข้อกำหนดว่าด้วยความสมควรเดินอากาศ (Air Law and Airworthiness Requirements) กฎหมายและกฎระเบียบที่เกี่ยวข้องกับผู้ถือใบอนุญาต ผู้ประจำหน้าที่นายช่างภาคพื้นดิน การคง ความต่อเนื่องของความสมควรเดินอากาศ และการรับรองหน่วยซ่อม

3.3 การบริหารด้วยหลักการมีส่วนร่วม (Participation Management) เป็นการจูงใจให้ครูและบุคลากร ได้มีส่วนร่วมในการทำงานทุกขั้นตอนนับตั้งแต่การวางแผน การปฏิบัติตามแผน การประเมินการตรวจสอบ การรับรู้ปัญหา ร่วมรับผิดชอบและร่วมมือในการพัฒนาองค์กรด้วยความเต็มใจ เพื่อให้การทำงานเป็นไปด้วย ความเรียบร้อยประสบความสำเร็จ หัวใจสำคัญของการบริหารคือเสริมพลังการมีส่วนร่วม 5 ประการ ได้แก่

3.3.1 การมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น (Co-Thinking) เป็นการบริหารที่เปิดโอกาสให้ครู บุคลากรทางการศึกษาเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารในรูปแบบของคณะกรรมการสถานศึกษา คณะบริหาร ระดับสูง และคณะกรรมการ Quality Management Review เพื่อทบทวนการดำเนินงานที่ผ่านมาว่าอะไร คือสิ่งที่ เป็นปัญหาขององค์กร อะไรคือสาเหตุที่แท้จริงของปัญหานั้น จัดลำดับความสำคัญของปัญหาที่ส่ง ผลกระทบต่อเป้าหมายขององค์กร แก้ไขปัญหา การกำหนดโครงการหรือกิจกรรม เพื่อสร้างความสำเร็จตามเป้าหมาย โดยผ่านกระบวนการประชาธิปไตย

3.3.2 การมีส่วนร่วมในการทำ/การดำเนินงาน (Co-Doing) เป็นการบริหารจัดการให้ครูและบุคลากร ปฏิบัติงานตามที่ได้รับมอบหมาย เข้าร่วมกิจกรรมหรือโครงการทุกโครงการอย่างสม่ำเสมอ รวมทั้ง การมาปฏิบัติ หน้าที่ตรงต่อเวลา อุทิศเวลาให้แก่ทางราชการ ด้วยหลักการ 3 เติม ได้แก่ 1) ทำงานด้วยความเต็มใจ 2) ทำงาน เติมกำลังความรู้ความสามารถของตน และ 3) ทำงานเต็มเวลา

3.3.3 การมีส่วนร่วมรับผิดชอบ (Co-Responsibility) เป็นการส่งเสริมและปลูกฝังให้ครูและบุคลากร มีความรับผิดชอบต่อผลลัพธ์ ผลกระทบที่มีต่อสังคมชุมชน ผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสีย โดยการมอบหมายให้ครู

และบุคลากรรับผิดชอบการบริหารงานภายในองค์กรตามโครงสร้างการบริหารสถาบันการฝึกอบรมนายช่างภาคพื้นดิน ในตำแหน่ง 1) หัวหน้าฝ่ายฝึกอบรม 2) ผู้จัดการฝ่ายฝึกอบรม 3) ผู้จัดการฝ่ายซ่อมบำรุง 4) ผู้จัดการฝ่ายจัดสอบ 5) ผู้จัดการฝ่ายสำนักงาน 6) ผู้จัดการฝ่ายควบคุมคุณภาพ

3.3.4 การมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหา (Co-Solving) เป็นการส่งเสริมให้ครูบุคลากรทางการศึกษามีส่วนร่วมในการตัดสินใจแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติงาน แก้ปัญหาในประเด็นที่องค์กรไม่ปฏิบัติตามข้อกำหนดของสำนักงานการบินพลเรือนแห่งประเทศไทย มีส่วนร่วมในการประเมินกิจกรรมการจัดการเรียนการสอนหรือโครงการต่าง ๆ ผ่านกระบวนการ 1) ตระหนักและเข้าใจปัญหา 2) ตกผลึกประเด็นปัญหา 3) จัดลำดับความสำคัญของปัญหา 4) วิเคราะห์และค้นหาสาเหตุรากของปัญหา ด้วยหลักการ 5 Why Analysis เพื่อหาสาเหตุรากเหง้าของปัญหา และ 5) ลงมือแก้ไขปัญหา

3.3.5 การมีส่วนร่วมภาคภูมิใจ (Co-Pride) เป็นการส่งเสริมให้ครูบุคลากรทางการศึกษาและนักศึกษาบอกเล่าความสำเร็จในเรื่องราวการทำงานที่ตนเองรู้สึกภูมิใจ การค้นพบวิธีการใหม่ การช่วยเหลืองานหรือเทคนิควิธีปฏิบัติในงาน ตลอดจนการให้เกียรติยกย่องชมเชย ซึ่งจะทำให้ครูบุคลากรเกิดความภาคภูมิใจในผลการปฏิบัติงานและผลสำเร็จของงานที่เกิดขึ้น

การบริหารจัดการระบบด้วยกระบวนการ Input Process Output (I-P-O) มีองค์ประกอบ ดังนี้
องค์ประกอบที่ 1 ปัจจัยนำเข้า (Input) ประกอบด้วย

1) คณะกรรมการบริหารสถาบันการฝึกอบรมนายช่างภาคพื้นดิน มีเป้าหมายสำคัญ คือ การกำหนดโครงสร้างองค์กร กำหนดภาระงาน ผู้รับผิดชอบงานตามโครงสร้าง ทรัพยากรที่จำเป็น เกณฑ์การพัฒนาทรัพยากรบุคคลและทบทวนระบบบริหารคุณภาพขององค์กร

2) หลักสูตร Aircraft Maintenance License (AML) B1.1 ประเภทการบำรุงรักษาเครื่องยนต์กังหันก๊าซ และคู่มือการใช้หลักสูตรฝึกอบรม มีเป้าหมายสำคัญ คือ การสร้างเครือข่ายความร่วมมือในการพัฒนาหลักสูตรเพื่อผลิตและพัฒนากำลังคนอาชีวศึกษาสมรรถนะสูง ให้สอดคล้องกับตามความต้องการของสถานประกอบการและให้ได้ตามมาตรฐานสำนักงานการบินพลเรือนแห่งประเทศไทย

3) คู่มือการควบคุมคุณภาพ มีเป้าหมายสำคัญ คือ ครู บุคลากร ตามโครงสร้างขององค์กรใช้เป็นแนวทางในการปฏิบัติงานการจัดทำข้อมูลเพื่อการประกันคุณภาพการศึกษา และเป็นเครื่องมือในการกำกับติดตามการฝึกอบรมและการดำเนินงานขององค์กรให้ดำเนินการไปตามระเบียบและข้อกำหนด รวมทั้ง พัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาให้เป็นไปตามมาตรฐานของสำนักงานการบินพลเรือนแห่งประเทศไทย

4) สถานที่ ห้องเรียน ห้องปฏิบัติการ ห้องสอบ ครุภัณฑ์ เครื่องมือและอุปกรณ์ มีเป้าหมายสำคัญ คือ จัดหาครุภัณฑ์ประจำห้องเรียน ห้องปฏิบัติการ ให้สอดคล้องกับมาตรฐานอาชีพ และเพิ่มประสิทธิภาพในการจัดการเรียนการสอนให้เป็นไปตามข้อกำหนดและมาตรฐานของสำนักงานการบินพลเรือนแห่งประเทศไทย

5) ครูผู้สอน ครูผู้เชี่ยวชาญและบุคลากรตามโครงสร้างขององค์กร มีเป้าหมายสำคัญ คือ พัฒนาครูและบุคลากรให้มีความรู้พื้นฐานสอดคล้องกับข้อกำหนดในการปฏิบัติงาน พัฒนาความรู้ความสามารถของครูและบุคลากรในการเขียนใบงาน ใบสั่งงาน (Job Card) ประกอบการเรียนการสอนและพัฒนาครูบุคลากรให้เข้าใจกระบวนการควบคุมคุณภาพตามข้อกำหนดของสำนักงานการบินพลเรือนแห่งประเทศไทย

6) ผู้เรียน มีเป้าหมายสำคัญ คือ พัฒนาสมรรถนะของผู้เรียนตามมาตรฐานสำนักงานการบิน พลเรือนแห่งประเทศไทย

องค์ประกอบที่ 2 กระบวนการ (Process) ประกอบด้วย

1) กระบวนการพัฒนาผู้เรียนด้านทักษะภาษาต่างประเทศ มีเป้าหมายสำคัญ คือ พัฒนาความรู้ความสามารถทางด้านภาษาอังกฤษของนักศึกษาสาขาวิชาช่างอากาศยานและมีผลการทดสอบความสามารถทางภาษาอังกฤษ TOEIC ไม่ต่ำกว่า 450 คะแนน หรือผ่านการทดสอบศักยภาพในการใช้ภาษาอังกฤษตามมาตรฐานของบริษัทการบินไทยจำกัด (มหาชน) (THAI-TEP) ไม่ต่ำกว่าร้อยละ 40 หรือเทียบเท่าตามมาตรฐานอื่นที่เกี่ยวข้อง

2) กระบวนการจัดการเรียนการสอน มีเป้าหมายสำคัญ คือ การกำกับติดตามกระบวนการเรียนการสอนของครูผู้สอน เพื่อให้แน่ใจว่าการฝึกอบรม การทดสอบและการดำเนินงานขององค์กรเป็นไปตามระเบียบและข้อกำหนด สิ่งอำนวยความสะดวกมีความพร้อมใช้งาน มีความเหมาะสมและมีจำนวนเพียงพอ สภาพแวดล้อมเอื้อต่อการจัดเตรียมการฝึกอบรมและเป็นไปตามมาตรฐานของสำนักงานการบินพลเรือนแห่งประเทศไทย

3) กระบวนการขอรับรองเป็นสถาบันการฝึกอบรมนายช่างภาคพื้นดินและการรับรองหลักสูตรการฝึกอบรม มีเป้าหมายสำคัญ คือ เพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับแนวปฏิบัติตามคู่มือการใช้หลักสูตรฝึกอบรม (TPM) และพัฒนาครู บุคลากรตามโครงสร้างขององค์กรให้มีประสบการณ์ในการเป็นผู้ตรวจประเมินผู้รับการตรวจประเมินและควบคุมคุณภาพการดำเนินงาน การปฏิบัติงานให้เป็นไปตามข้อกำหนดของสำนักงานการบินพลเรือนแห่งประเทศไทย

4) กระบวนการบริหารคุณภาพโดยรวม (Total Quality Management) ได้แก่ การตรวจติดตามโดยการตรวจประเมินภายในจากคณะกรรมการควบคุมคุณภาพ (Quality Assurance Staff) มีเป้าหมายสำคัญ คือ พัฒนาระบบการบริหารงานคุณภาพภายในองค์กร สร้างความตระหนักรู้ของสำนักงานการบินพลเรือนแห่งประเทศไทย ตามประกาศกรมการขนส่งทางอากาศ เรื่อง การรับรองสถาบันฝึกอบรมนายช่างภาคพื้นดินและรับรองหลักสูตรการฝึกอบรมนายช่างภาคพื้นดิน ลงวันที่ 14 พฤษภาคม 2551 เพื่อให้กลุ่มเป้าหมายมีความรู้และความเข้าใจข้อบังคับที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงาน สามารถนำไปเป็นเครื่องมือในการตัดสินใจดำเนินงานในหน้าที่รับผิดชอบได้ถูกต้องและมีทัศนคติที่ดี

องค์ประกอบที่ 3 ผลผลิต (Output) ประกอบด้วย

1) รายงานผลการประเมินตนเอง มีเป้าหมายสำคัญ คือ รายงานผลการประเมินสมรรถนะผู้เรียนสาขาวิชาช่างอากาศยานตามหลักสูตร Aircraft Maintenance License (AML) B1.1 ประเภทการบำรุงรักษาเครื่องยนต์กังหันก๊าซ 3 ด้าน คือ ด้านคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ด้านสมรรถนะหลักและสมรรถนะทั่วไป และด้านสมรรถนะวิชาชีพตามมาตรฐานของสำนักงานการบินพลเรือนแห่งประเทศไทย

2) ผลการตรวจติดตามประเมินผลจากสำนักงานการบินพลเรือนแห่งประเทศไทย มีเป้าหมายสำคัญ คือ สถานศึกษารับการตรวจประเมินคุณภาพการดำเนินงาน การปฏิบัติกิจกรรมที่กำหนดไว้ในคู่มือการใช้หลักสูตรฝึกอบรม คู่มือการจัดการฝึกอบรม และคู่มือการควบคุมคุณภาพ

3) สมรรถนะของผู้เรียนตามมาตรฐานสำนักงานการบินพลเรือนแห่งประเทศไทย มีเป้าหมายสำคัญ คือ ผู้เรียนมีผลการเรียนทุก Module หรือ Sub Module 3.50 ขึ้นไป และต้องผ่านการทดสอบความสามารถทางภาษาอังกฤษ TOEIC ไม่ต่ำกว่า 450 คะแนน หรือผ่านการทดสอบศักยภาพในการใช้ภาษาอังกฤษตามมาตรฐานของบริษัทการบินไทย จำกัด (มหาชน) (THAI-TEP) ไม่ต่ำกว่าร้อยละ 40 หรือเทียบเท่าตามมาตรฐานอื่นที่เกี่ยวข้อง

4. ผลลัพธ์

ด้านผลลัพธ์จากการบริหารสถานศึกษาเพื่อผลิตและพัฒนากำลังคนอาชีวศึกษาสมรรถนะสูง เพื่อตอบสนองการพัฒนาประเทศ สาขาวิชาช่างอากาศยาน ตามมาตรฐานสำนักงานการบินพลเรือนแห่งประเทศไทย (CAAT) : กรณีศึกษาวิทยาลัยเทคนิคอุบลราชธานี ด้วยการขับเคลื่อนการดำเนินงานภายใต้หลักการบริหารสถานศึกษาด้วยเทคนิคการสร้างความรู้สึกเป็นเจ้าของร่วมกัน (Sense of Owner Ship) 4 หลักการ ได้แก่ 1) การสร้างวัฒนธรรมรักองค์กร 2) การทำงานเป็นทีม 3) การบริหารแบบมีส่วนร่วมและ 4) การบริหารจัดการระบบด้วยกระบวนการ Input Process Out put (I-P-O)

ผลที่เกิดขึ้นกับสถานศึกษา คือ สถานศึกษามีรูปแบบบริหารสถานศึกษาที่โดดเด่น มีความเป็นเอกลักษณ์เฉพาะของวิทยาลัยเทคนิคอุบลราชธานี ซึ่งแตกต่างจากหลักการบริหารสถานศึกษาทั่วไป มีหลักการที่สามารถปฏิบัติได้จริงโดยเกิดจากการสร้างการเปลี่ยนแปลงให้ครูและบุคลากรทางการศึกษามีความรู้สึกว่าตนเป็นเจ้าของสถานศึกษาร่วมกัน การปลูกจิตสำนึกให้ครูและบุคลากรมีความผูกพันกับสถานศึกษา ปลูกฝังให้ครูและบุคลากรมีความสามัคคีปรองดองกัน ช่วยเหลือซึ่งกันและกันด้วยความเต็มใจ เต็มกำลังรู้ เต็มเวลา ปลูกฝังให้ครูและบุคลากรมีความรู้สึกที่สถานศึกษา คือ บ้านหลังที่สองของตน ทั้งนี้ ความรักความผูกพันต่อองค์กรนั้นสะท้อนให้เห็นถึงการที่สมาชิกมีความรู้สึกเป็นหนึ่งเดียวโดยแสดงพฤติกรรมออกมาในรูปของความศรัทธา เต็มใจทุ่มเทลงกายพล้งใจในการทำงาน [9] ยอมสละความสุขบางส่วนของตนเพื่อให้องค์กรบรรลุเป้าประสงค์ตามที่ตั้งไว้ [10] จากกรณีศึกษาวิทยาลัยเทคนิคอุบลราชธานี พบว่า การสร้างวัฒนธรรมรักองค์กรมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการพัฒนาและความก้าวหน้าของสถานศึกษา เมื่อครู บุคลากร มีความรักความผูกพันต่อองค์กรในระดับสูงจะเป็นแรงผลักดันให้คนทุ่มเทแรงกายแรงใจในการปฏิบัติงานอย่างเต็มความสามารถ และสามารถสร้างผลงานอันมีประสิทธิภาพได้ นอกจากนี้ ยังพบว่า ปัจจัยที่ส่งผลให้ครูและบุคลากรมีความรักความผูกพันต่อสถานศึกษา ได้แก่ อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพ หน้าที่ความรับผิดชอบ การมีส่วนร่วม โอกาสในการปฏิสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงาน รวมทั้ง ความรู้สึกที่ตนมีความสำคัญต่อองค์กร เป็นต้น นอกจากนี้ ยังพบว่าการที่องค์กรมีผู้บังคับบัญชาที่ให้ความสำคัญต่อการวางแผนมีวิสัยทัศน์กว้างไกล พร้อมรับฟังความคิดเห็นของสมาชิก จัดสรรทรัพยากรและสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการทำงาน แนะนำหรือให้แนวทางในการทำงานขององค์กรนั้น มักจะมีแนวโน้มทำให้บุคลากรในองค์กร มีความรักและผูกพันต่อองค์กร และส่งผลให้การปฏิบัติงานมีประสิทธิภาพ ขับเคลื่อนให้องค์กร มีความเจริญก้าวหน้าและบรรลุเป้าหมายที่กำหนดได้สำเร็จ

การทำงานเป็นทีมมีบทบาทสำคัญมากต่อสมาชิกและความสำเร็จขององค์กร เนื่องจากครู บุคลากรมีความรู้ความสามารถแตกต่างกัน การทำงานเป็นทีมจะช่วยเปิดโอกาสให้สมาชิกได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน สร้างสรรค์ผลงานที่มีประสิทธิภาพ และเป็นการเปิดโอกาสให้ครู บุคลากรได้สานสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน มีความรักความสามัคคี ส่งเสริมบรรยากาศที่ดีในการทำงานร่วมกัน พินิจอุปสรรคและแก้ไขปัญหาาร่วมกัน ซึ่งจะส่งผลให้การทำงานบรรลุตามเป้าหมายที่กำหนดไว้อย่างมีคุณภาพ [11] จากกรณีศึกษาวิทยาลัยเทคนิคอุบลราชธานี พบว่า สถานศึกษามีกระบวนการปฏิบัติงานที่ชัดเจน มีคู่มือการใช้หลักสูตรฝึกอบรม (TPM) หลักสูตรฝึกอบรม (CM) คู่มือการควบคุมคุณภาพ (QMM) ที่เกิดจากสมาชิกในองค์กรทุกคนเป็นผู้กำหนดขึ้น มีการกำหนดบทบาทของสมาชิก กำหนดวัตถุประสงค์ เป้าหมายที่เป็นไปในทิศทางเดียวกัน รวมทั้ง เปิดโอกาสให้สมาชิกในทีมได้แสดงศักยภาพอย่างเต็มที่ ส่งเสริมให้สมาชิกในองค์กรได้เข้าร่วมกิจกรรมหรือได้ทำงานร่วมกัน ให้ความช่วยเหลือแก่กันจึงก่อให้เกิดความสำเร็จและส่งผลต่อความสำเร็จของการบริหารสถานศึกษาได้อีกทางหนึ่ง

การบริหารด้วยหลักการมีส่วนร่วม เป็นการจูงใจให้ครูและบุคลากรมีส่วนร่วมในการทำงานทุกขั้นตอน นับตั้งแต่การแสดงความคิดเห็นต่อการวางแผนดำเนินงาน การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงาน ร่วมรับผิดชอบ ร่วมแก้ปัญหา ร่วมตัดสินใจโดยผ่านกระบวนการบริหารที่เปิดโอกาสให้ครูหรือบุคลากรร่วมรับรู้ ร่วมแสดงทัศนคติ ร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ [12] มีส่วนร่วมในการบริหารในรูปแบบของคณะกรรมการและใช้กระบวนการประชาธิปไตย เสริมสร้างพลังการมีส่วนร่วมในการวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน ภาวะคุกคามและโอกาส (SWOT analysis) การตรวจสอบการปฏิบัติงานผ่านกระบวนการตรวจประเมินคุณภาพภายใน กระบวนการควบคุมคุณภาพโดยรวม และการปรับปรุงแก้ไข ผลของการมีส่วนร่วมของครูและบุคลากรทำให้การพัฒนาภายในองค์กรเกิดความสำเร็จสูงสุด เนื่องจากการมีส่วนร่วมก่อให้เกิดการระดมความคิดร่วมกันเกิดการยอมรับมากขึ้น การต่อต้านน้อยลง ผู้ที่เกี่ยวข้องมีโอกาสได้ใช้ความสามารถเต็มศักยภาพและใช้ทักษะในการทำงานร่วมกัน ทำให้ฝ่ายบริหารทำหน้าที่บริหารงานได้อย่างเต็มความสามารถ ก่อให้เกิดความสำเร็จในการบริหารงานบรรลุตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ ทำให้เกิดความภาคภูมิใจในผลการปฏิบัติงานและผลสำเร็จของงานที่เกิดขึ้น

การบริหารจัดการระบบด้วยทฤษฎีเชิงระบบ (I-P-O) ประกอบด้วย 1) ปัจจัยนำเข้า (Input) หมายถึง ทรัพยากรทางการบริหารทุกด้าน ได้แก่ หลักสูตรฝึกอบรม ครู ผู้เรียน ทรัพยากรการเรียนรู้ อาคารสถานที่ สภาพแวดล้อม ระบบการบริหารจัดการ งบประมาณ ปัจจัยเหล่านี้ล้วนเป็นเครื่องมือวัดความสำเร็จที่จะเกิดขึ้น [13] 2) กระบวนการ (Process) หมายถึง กิจกรรม/โครงการที่เชื่อมโยงกันเพื่อขับเคลื่อนกระบวนการดำเนินงานให้บรรลุตามเป้าหมายของการบริหารสถานศึกษา 3) ผลผลิต (Output) หมายถึง ผลที่เกิดจากการดำเนินการตามกิจกรรม/โครงการ เป็นสิ่งที่ระบบผลิตแล้วส่งออกไปสู่สภาพแวดล้อมภายนอก ได้แก่ วิทยาลัยเทคนิคอุบลราชธานี ได้รับรองเป็นสถาบันการฝึกอบรมนายช่างภาคพื้นดินและการรับรองหลักสูตรการฝึกอบรม และผู้เรียนมีสมรรถนะตรงตามมาตรฐานสำนักงานการบินพลเรือนแห่งประเทศไทย ซึ่งสอดคล้องกับคำกล่าวที่ว่า กระบวนการบริหารเชิงระบบ (I-P-O) เป็นสิ่งที่ช่วยให้ระบบบรรลุตามวัตถุประสงค์โดยเชื่อมโยงกัน เมื่อผลผลิตไม่เป็นไปตามวัตถุประสงค์ จะใช้ผลย้อนกลับป้อนเข้าสู่ระบบเพื่อแก้ไขปรับปรุง [14]

ผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นกับครู บุคลากรทางการศึกษา พบว่า กิจกรรม/โครงการที่ดำเนินการช่วยเสริมสร้างทัศนคติ สร้างความเข้าใจและเสริมสร้างความรู้สึกร่วมกันเป็นเจ้าของสถานศึกษาร่วมกัน ครูและบุคลากรภายในวิทยาลัยเทคนิคอุบลราชธานีมีความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน สามารถทำงานร่วมกับเพื่อนร่วมงานได้เป็นอย่างดี ครูและบุคลากรทางการศึกษาได้รับการพัฒนาให้มีความพร้อมด้านการจัดการอาชีวศึกษาโดยการอบรมเพื่อรับองค์ความรู้ใหม่หรือเพิ่มสมรรถนะทางวิชาชีพเฉพาะด้านช่างอากาศยาน จากสถานประกอบการหรือจากผู้ที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะ ส่งผลให้ครูผู้สอนมีความรู้ทางวิชาการ ทักษะ สมรรถนะและประสบการณ์ทางวิชาชีพเฉพาะเพิ่มขึ้น นอกจากนี้ยังพบว่า คู่มือการปฏิบัติงานช่วยให้ครูและบุคลากรปฏิบัติงานไปในทิศทางเดียวกัน ช่วยเสริมสร้างการทำงานเป็นทีมและเป็นผู้ นำ เป็นผู้ตามที่ดี

ผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นกับผู้สำเร็จการศึกษา คือ ผู้เรียนได้รับการศึกษาตามหลักสูตรนายช่างภาคพื้นดิน ทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติจากสถาบันที่สำนักงานการบินพลเรือนเป็นผู้รับรองสถาบันและรับรองหลักสูตร และผู้สำเร็จการศึกษาด้านช่างอากาศยาน วิทยาลัยเทคนิคอุบลราชธานี ได้รับวุฒิบัตรจำนวน 2 วุฒิบัตร ได้แก่ 1) ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) และ 2) Ministry of Education Aircraft Maintenance License Training CAT B 1.1 Aeroplane Turbine Course

ผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นกับสังคม คือ วิทยาลัยเทคนิคอุบลราชธานีจัดการศึกษาสาขาวิชาช่างอากาศยานได้ตามนโยบายของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาที่กำหนดให้สถานศึกษาต้องพัฒนาศักยภาพผู้เรียนให้ได้มาตรฐานในระดับสากล และตามมาตรฐานสำนักงานการบินพลเรือนแห่งประเทศไทย ทั้งนี้ เป็นการเพิ่มอัตราผู้เรียนยกระดับศักยภาพทักษะและสมรรถนะแรงงานสอดคล้องกับความสามารถเฉพาะบุคคล พัฒนาแรงงานทักษะขั้นสูงและความชำนาญพิเศษเพื่อตอบสนองภาคอุตสาหกรรมการขนส่งทางอากาศ

5. บทสรุป

การพัฒนาศักยภาพผู้เรียนให้ได้มาตรฐานในระดับสากล และตามมาตรฐานสำนักงานการบินพลเรือนแห่งประเทศไทย เป็นนโยบายของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา โดยมีเป้าหมายที่ชัดเจนคือการผลิตและพัฒนากำลังคนอาชีวศึกษาสมรรถนะสูงเพื่อตอบสนองการพัฒนาประเทศ ด้านการจัดการศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) สาขาวิชาช่างอากาศยาน สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาต้องปรับปรุงหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) พ.ศ. 2563 (ปรับปรุง พ.ศ. 2565) ให้สอดคล้องกับ มาตรฐานของหลักสูตรการฝึกอบรมนายช่างภาคพื้นดินของสำนักงานการบินพลเรือนแห่งประเทศไทย และ EASA Part-66 Aircraft Maintenance License (AML) B 1.1 ประเภทการบำรุงรักษาเครื่องยนต์กังหันก๊าซ โดยสำนักงานการบินพลเรือนเป็นผู้รับรองสถาบันและรับรองหลักสูตร การกำหนดนโยบายและแนวทางการขับเคลื่อนนโยบายสู่การปฏิบัติที่ชัดเจนเป็นรูปธรรมและความร่วมมือจากสถานประกอบการและภาคีเครือข่ายทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง ถือเป็นปัจจัยสำคัญที่ช่วยการจัดการศึกษาบรรลุตามวัตถุประสงค์ และหัวใจสำคัญอีกประการหนึ่งคือ เทคนิคการบริหารสถานศึกษาด้วยการสร้างความเป็นเจ้าของร่วมกัน (Sense of Ownership) ให้กับครูและบุคลากรภายในวิทยาลัยเทคนิคอุบลราชธานี ประกอบด้วย

1. การสร้างวัฒนธรรมรักองค์กร (Love Organization)
2. การทำงานเป็นทีม (Team Work)
3. การบริหารด้วยหลักการมีส่วนร่วม (Participation Management)
4. การบริหารจัดการระบบด้วยกระบวนการ Input Process Output (I-P-O)

จากที่กล่าวมาสรุปได้ว่า แนวคิดการบริหารสถานศึกษาเพื่อผลิตและพัฒนากำลังคนอาชีวศึกษาสมรรถนะสูงเพื่อตอบสนองการพัฒนาประเทศ สาขาวิชาช่างอากาศยาน ตามมาตรฐานสำนักงานการบินพลเรือนแห่งประเทศไทย (กพท.) : กรณีศึกษาวิทยาลัยเทคนิคอุบลราชธานี จะประสบความสำเร็จได้นั้น นอกจากการใช้รูปแบบบริหารสถานศึกษาที่เป็นรูปธรรมมีความเป็นเอกลักษณ์เฉพาะแล้ว ยังต้องอาศัยความร่วมมือจากผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง การกำกับติดตาม ประเมินผลของฝ่ายบริหารในการขับเคลื่อนการทำงาน การรายงานความก้าวหน้าการดำเนินงานอย่างต่อเนื่องครอบคลุมทุกมิติส่งผลให้วิทยาลัยเทคนิคอุบลราชธานีได้รับการรับรองเป็นสถาบันการฝึกอบรมนายช่างภาคพื้นดินและรับรองหลักสูตร ครูและบุคลากรได้รับการพัฒนาให้มีความรู้ทางวิชาการ ทักษะ สมรรถนะ และประสบการณ์ทางวิชาชีพเฉพาะเพิ่มขึ้น ด้านผู้สำเร็จการศึกษาด้านสาขาวิชาช่างอากาศยาน จากวิทยาลัยเทคนิคอุบลราชธานี จะได้รับวุฒิการศึกษา จำนวน 2 วุฒิบัตร ซึ่งเกิดประโยชน์สูงสุดต่อการพัฒนาภาคอุตสาหกรรม การขนส่งทางอากาศของประเทศไทยและเป็นกลไกขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศให้เจริญก้าวหน้าต่อไป

6. เอกสารอ้างอิง

- [1] เยาวเรศ ตระกูลวิริยุทธ. (2558). รูปแบบการบริหารสถานศึกษาขีดสมรรถนะสูง สังกัดการปกครองท้องถิ่น (ปริญาครุศาสตร์ดุษฎีบัณฑิต). มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์.
- [2] อุทัย ภูเจริญ. (2564). การศึกษาสร้างคน คนสร้างประเทศ *Important of Education is Essential to Our Country*. วารสารมหาจุฬาลงกรณ, 12(1), 25-33.
- [3] สำนักงานเศรษฐกิจอุตสาหกรรม กระทรวงอุตสาหกรรม. (2563). ศักยภาพอุตสาหกรรมซ่อมบำรุง และผลิตชิ้นส่วนอากาศยานของประเทศไทยเปรียบเทียบกับต่างประเทศ. กระทรวงอุตสาหกรรม : สถาบันยานยนต์.
- [4] อัญญาณีย์ เกตุพันธุ์. (2022). แนวทางการจัดการการผลิตช่างอากาศยานของสถาบันฝึกอบรมช่างอากาศยานในประเทศไทย. *Journal of Management Science Research, Surindra Rajabhat University*, 6(2), 204-218.
- [5] อรรถพล สังขวาสี, พา อักษรเสือ และชัยยุทธ ศิริสุทธิ (2564). อนาคตคุณภาพการอาชีวศึกษาไทย ในทศวรรษหน้า (พ.ศ. 2565 - 2574) (2022-2031). *วารสารวิชาการธรรมทรรศน์*. 21(4), 221-233
- [6] รัชต์ ไตรมาลัย, พันธศักดิ์ พลสารมัย และปรัชญนันท์ นิลสุข. (2562). การพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการ เพื่อความเป็นเลิศของสถาบันการอาชีวศึกษาเพื่อรับรองการเป็นประเทศไทยการอาชีวศึกษาเพื่อรองรับการเป็นประเทศไทย 4.0. *วารสารครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย*, 47(1), 294-314.
- [7] ณัฐสิฏฐิ รัชเกียรติวงศ์. (2559). การปฏิรูปอาชีวศึกษาของประเทศไทย. จาก <https://tdri.or.th/2016/08/vocational-education-reform/>
- [8] ปภาพร เมืองมนตรี. (2023). รูปแบบการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์เชิงกลยุทธ์ของครุวิชาภาคพื้นกอง วิชาช่างอากาศยาน. *วารสารนิเทศศาสตร์บริหารธุรกิจ (สังคมศาสตร์และนิเทศศาสตร์)*, 7(1), 289-312.
- [9] ศุภวรรณ หลักผาสุก. (2550). การศึกษาความผูกพันต่อองค์กรของครูโรงเรียนในเครือสารสาสน์ เขตพื้นที่ การศึกษา 1 (ปริญามหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. กรุงเทพมหานคร.
- [10] จารุพันธ์ อธิธาวัชกุล. (2553). บริหารคนเหนือตำรา 2. กรุงเทพฯ : กรุงเทพฯธุรกิจ.
- [11] พิชชาภา เกาเต้น. (2563). ผลกระทบของการทำงานเป็นทีม ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง และการรับรู้ การสนับสนุนจากองค์กรที่ส่งผลต่อความผูกพัน และประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของพนักงาน บริษัท ไทโยต้านครธน (ปริญามหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- [12] ศรีณย์ เจริญไณ. (2558). รูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมในสถาบันอุดมศึกษา. *วารสารวิชาการศึกษาศาสตร์ (คณะศึกษาศาสตร์)*, 16(2), 44-54.
- [13] สมบัติ โพธิ์หล้า. (2563). การวิเคราะห์การบริหารการศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานในศตวรรษที่ 21 ด้วยทฤษฎีการบริหารการศึกษาเชิงระบบ. *วารสารวิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย* 10(2), 1-5.
- [14] ทองอินทร์ วงศ์โสธร. (2553). ประมวลสาระชุดวิชาทฤษฎีและแนวปฏิบัติในการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.